

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

Quomodo se habeat Deus ad superbum. Cap. VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

largitor, peccant, quū per dona Dei impugnant eum accipiētes materiam superbiendi, & Deum cōtemnendi: vnde debebat sumere materiam seruiendi ei humiliter & deuotē. Peccant etiam in Deum in quantum ipse largitor est, dum dant ad voluntatē suam quod dispensare debuerunt secundum voluntatem Dei.

Quomodo se habeat Deus ad superbum.

C A P. VI.

Vllo qualiter superbus se habeat ad Deum, videndum est quomodo Deus se habeat ad superbum. Notandum ergo quod Deus vilipendit superbum & detestatur, odit & abominatur. Ad primum pertinet illud Greger. Quanto coram hominibus gloriosior, tanto coram Deo & angelis suis eris vilior. Signum huius contemptus est hoc, quod Deus superbum depouit, & pauperes & humiles exaltat loco eius. Vnde beata Virgo: Depouit potentes de sede, & exaltauit humiles. & Ecclesi. 10. Sedes ducum superbōrum euertit Dominus, & sedere facit mites pro eis. Præterea, vilibus impugnat Deus superbos, ad eorū ignominiam, vnde Augustinus: Potuisset Deus vris & leonibus domuisse superbum populum: sed ranas & muscas immisit, vt rebus vilissimis domaretur humana superbia. Vilibus etiā curat eos. Quandoque enim permittit Deus superbos cadere in aliquod turpe peccatū, vt turpitudine illius peccati curetur superbia. Vnde Gregorius. Qui se de virtutibus extollit, ad humilitatem per vitium redit: qui acceptis virtutibus se extollit, nō gladio, sed medicamēto sibi vulnus facit, quia ergo de medicamento vulnera facimus, facit ille qui de vulnere medicamentum, vt qui de virtute percutitur, de vitio curetur. Ad quod possumus referre illud quod legitur Ioēl. 2. Ascendet fœtor eius, & ascendet putredo eius: quia superbē egit. Permittit enim Dominus aliquem diffamari super aliquo peccato, vt superbia eius humilietur. ¶ Quod autem Dominus superbum detestatur, habetur Amos 6. vbi legitur. Iurauit Dominus Deus in anima sua, dicit Dominus exercituum, Ego detestor superbiam Iacob. & Prouerbiōr. 8. Arrogantiam & superbiam, & viam prauam, & os bilingue detestor. De odio verò quod habet Deus ad superbū, habetur Prou. 6. vbi sic legitur: Sex sunt quæ odit Deus, & septimum detestatur anima eius. Oculos sublimes, id est, superbiam, oculorum. Et Ecclesi. 10. Odibilis est coram Deo & hominibus superbia. Merito superbia est Deo odibilis & homini, quia Deo & hominibus est iniuriōsa. Deo, quia sibi vsurpat quod est eius: scilicet dominium. Homini verò, quia vult eum sibi subiicere, quæ natura ei cōarquauit. Vitium superbiæ adeo est odibile: quæ
ctiam

etiam à suis odio habetur. Vnus enim superbus odit alium superbum & eius superbiam: quum tamen duo superbi, velut duo fratres sint in hoc vitio eiusdem patris filij, scilicet diaboli. Vnde in superbo videtur falsum esse quod legitur Eccle. 13. Omnis homo simili suo sociabitur. Et illud etiam quod legitur eodem 27. Volatilia ad sibi similia conueniunt. Vnus enim superbus non amat societatem alterius. Humilem verò ferè omnes diligunt, tanquam rem quæ omnibus se subdit. Et quia dum sub alijs humiliat, quodammodo eos exaltat. Superbus vero hoc quod se supra alios exaltat, quodammodo alios deprimat & ideo intolerabilis est eis. Vnde Philosophus: Habet mensura supra sublime quoddam, & erectum, & impatiens superioris. Necesse: Natura contrumax est animus humanus, & in contrarium arque arduum nitens.

¶ De signis specialis odij quod habet Deus ad superbum.

M V L T A autem signa odij specialis sunt quæ habet Deus vitium superbiæ. ¶ Primū signum est hoc, quod in presenti adhibet eos. Vnde Eccl. 10. Perdidit Deus memoriā superbiorum ibidem. Radices gentium superbarum arefecit. Et in Psal. V. Vni piū superexaltatū, & eleuatū sicut cedros Libani: & transiit ecce nō erat: quasi inueni eum, & non est inuentus locus eius. & signum etiam huius odij est hoc, quod Deus auxilium ab eis subtrahit. de vitio superbiæ specialiter dicitur auferre Deū homini. quod Deus superbum non iuuat: ideo dicit magister Hugo de sancto Victore. Superbia auferit mihi Deū, inuidia proximum, ira me ipsum. Ecōtrario humilitas Deū habet paratū sibi ferre auxilium. Cuius causa est hæc: quia humilitas totam gloriā Deo attribuit & ideo per consequens totū pondus laboris & prælij in eum ponit. Eiusdem enim gloria est & pugna, dicit David: Dominus virtutum ipse est rex gloriæ. Humilis habet Deū vt regem gloriæ quia gloriā ei reddit. Ideo Dominus se habet ad eū vt Dominus virtutum: quia per eum virtutem operatur. Superbus vero se regem gloriæ constituit: & ideo Deus ei renuit esse Dominus virtutum. Non solū Deus superbo auxilium subtrahit, sed etiam superbis resistit, humilibus verò dat gratiā. Sicut manus nihil vacuum esse patitur, quin repleat illud: sic gratia non peritur vacuum humilitatis, quin repleat illud. Si superbus sibi relinqueretur vt nec à Deo iuuaretur, nec ei resisteretur, ipse non posset ascendere cælum: quanto minus eum Deus ei resisteret. Vnde tamē miremur si Dominus superbum sinat ascendere ad aliquā dignitatem. Tollitur enim in altū, vt lapsu grauiore ruat. Signum etiam

etiam huius odij est hoc, quod vterque aduentus Domini contra superbiam est specialiter. In primo aduentu venit ipse ut medicus omnium, leniter sanans superbiam, exemplo humilitatis suae. Vnde Greg. Propter magnum peccatum superbiae Deus humilis venit. Ite ingens morbus animarum omnipotentem medicum de caelo descendit, usque ad formam serui humiliavit, contumeliis egit, ligno suspensus, ut salute tantae medicinae curetur hic tumor. Iam tandem erubescat homo esse superbus propter quem factus est humilis Deus. Secundus etiam aduentus erit contra superbiam non sanandam, sed puniendam. Vnde Esa. 2. Dies Domini exercituum super omnem superbum & excelsum, & super omnem arrogantem, & humiliabitur. Signum etiam huius odij est hoc, quod Dominus tot comminationes facit superbiae. Vnde Michee 1. Calcabit Dominus super excelsa terrae. Et Esa. 28. Vae coronae superbiae. Et in eodem: Conculcabitur corona superbiae. Et Iere. 50. Ecce ego ad te superbe, dicit Dominus Deus exercituum: quia venit dies tua, tempus visitationis tuae. Et cadet superbus, & corruet, & non erit qui susceperit eum. In libro eiusdem: Ecce ego ad te mons pestifer, qui corrumpis totam terram, extendam manum meam super te. & Abdia 1. Si exaltatus fueris ut aquila, & inter sidera posueris nidum tuum, inde extraham te, dicit Dominus. & Iob, 20. Si ascenderit in caelum superbia eius, & caput eius nubes tetigerit, quasi sterquilinum in fine perdetur. Et Amos, 6. Iuravit Dominus in superbia Iacob: si oblitus fuero usque in finem omnia opera eorum. Signum etiam huius specialis odij est hoc, quod Dominus minus misericorditer punit superbos, quam alios peccatores. Vnde in Psal. Retribuet Dominus abundanter facientibus superbiam, & Sapient. 5. Exiguo conceditur misericordia, potentes autem potenter tormenta patientur. Et ibidem: Fortioribus fortior instat cruciatio. Signum etiam huius specialis odij est hoc, quod superbos qui inferiores suos opprimunt, facit Dominus a suis opprimi superioribus. Vnde Eccl. 11. Multi potentes oppressi sunt valde, & gloriosi traditi sunt in manus alterorum.

¶ *Duodecim exempla Sacrae scripturae quibus ostenditur quod Deus multum odiat superbum.*

Ad ostensionem etiam huius odij valere possunt exempla personarum quae leguntur in Sacra scriptura deiectione propter suam superbiam. De quibus exemplis sufficiat ponere duodecim. ¶ Primum exemplum est in Lucifero, de cuius deiectione sic habetur Esa. 14. Quomodo cecidisti Lucifer qui mane oriebaris? Et Lucae 10. Videbam satanam quasi fulgur de caelo cadentem. Ad eum autem deiectionem est Lucifer

fer

fer propter superbiam suā, vt cum esset angelus, factus est diabolus: cū esset nobilissima creatura, factus est sanguifuga, sanguinem peccati semper sugēs. Prouer. 30. Sanguifuga duæ sunt hñe dicentes, Asser, atter. De celo præcipitatus est in abyssum, & de primo ordine creaturarum positus est in nouissimo. ¶ Secundum exemplū est in homine, qui voluit esse sciens vt Deus, & insciens factus est vt pecus. Vnde Bernar. Puto iumenta dicerent, si loqui fas esset, Ecce Adam factus est quasi vnus ex nobis. Et Dauid: Homo cū in honore esset, non intellexit: comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis. ¶ Tertium exemplū est in Saule, qui cū humilis esset, in regem sublimatus est. 1. Regum, 15. Nonne cum paruulus esses in oculis tuis, cepit in tribubus Israël factus es: superbus autē factus, à regno deiectus es? Vnde subditur ibidem: Quia proiecisti sermonem Domini, proiecit te Deus ne sis rex super Israël. ¶ Quartū exemplum in Roboam filio Salomonis. De cuius superbia legitur 3. Reg. 12. Minimus digitus meus grossior est dorso patris mei. Pater meus aggrauauit iugum vestrum, ego autem addam iugum vestro. Pater meus cecidit vos flagellis, ego autem cadam vos scorpionibus. Est autem scorpio rubus cum aculeis, vel flagellum virgarum nodosum, vel scutica habens in summitate glandes plumbeas. De humilitatione verò Roboam, subditur ibidem. Misit enim rex Aduram, qui erat super tribura, ad populum post responsonem istā: & lapidauit eū omnis Israël, & mortuus est. Et rex Roboam festinus ascendit currum, & fugit in Ierusalem recessitque Israël à domo Dauid vsque in presentē diē. ¶ Quintū exemplū est de Sennacherib. De cuius superbia legitur Esa. 35. Superbia tua ascēdit vsq; ad aures meas. Ponā ergo citculum in naribus tuis, & frānū in labiis tuis, & reducam te in viā per quam venisti. Et subditur ibidē de eius deiectione: Egredius autē angelus Domini percussit in castris Assyriorum ceterum lxxxv. milia. Et cū adoraret in templo Deum suum, filij eius percussērunt cum gladio. ¶ Sextum exemplū est in Nabuchodonosor. De cuius deiectione, sic legitur Daniel, 5. Quādo eleuatum est cor eius, & spiritus eius obfirmatus est ad superbiam, depositus est de solio regni sui, & gloria eius ablata est à filiis hominum. ¶ Septimū exemplū est in Holoferne & exercitu cui præerat. De cuius superbia legitur Iudith 6. Factū est autē cū cessasset loqui Achor, indignatus Holofernes dixit ad eū: Quoniā propheta tibi nobis, dicēs q̄ gens Israël defendatur à Deo suo, vt ostēdā tibi q̄ nō est Deus nisi Nabuchodonosor, cū percusserimus eos

quasi

quasi hominem vnum, tunc & ipse cum eis Assyriorū gladio
 incerbis. De superbia verò exercitus sic legitur Iudith 14. Ex-
 citate illum: quoniam mures progressi de cavernis suis, ausi sunt
 prouocare nos ad prælum. Præ magnitudine superbiæ Iudæos
 mures vocabat. De deiectione eorum legitur Iudith 15. Cùm
 omnis exercitus decollatum Holofernem audisset, fugit mens
 & consilium ab eis. Solo timore & metu agitati, fugæ præsi-
 dium sumunt, ita, vt nullus loqueretur proximo suo. ¶ Octauū
 exemplū est de Aman. De eius superbiā legitur Hester 4. Cùm
 videret Mardocheum sedentem ante fores palatii, & non solū
 non assurrexisse sibi, sed nec motum quidem de loco suo, indi-
 gnatus est valde. De deiectione verò eius legitur in fine eiusdē
 capituli: Suspensus est itaque Aman in patibulo quod paraue-
 rat Mardocheo. ¶ Nonum exemplum est in Antiocho. De cu-
 ius superbia legitur 2. Machab. 9. Locutus est superbe Antio-
 chus se venturum Ierosolymam, & congeriē sepulchri Iudæo-
 rum eam facturū. Et subditur de eius deiectione. Vt finiuit hūc
 sermonē, apprehēdit eū dolor dirus viscerum. Et iterum qui-
 buldam inter, ositis: Is qui sibi videbatur fluctibus maris impe-
 tate, supra humanum modum superbia impletus montium al-
 titudines in statera appendens, mox humiliatus ad terrā in ge-
 statorio portabatur, &c. ¶ Decimum exemplum est in Iudaico
 populo, qui præ superbia reputabat gentilem populū, quasi
 stillam situlæ: vnde Esaia 40. Ecce gentes quasi stilla situlæ, &
 quasi momentum stateræ reputatæ sunt: & tamen Deus gen-
 tilem populū populo Iudaico superbo prætulit. ¶ Vndecimum
 exemplum est in superbo Phariseo, qui non erat sicut ceteri
 hominum, vt ipse dicit Luc. 18. Sed ipsa veritas publicanū pe-
 nitentem ei prætulit, dicens: Descendit hic iustificatus in domū
 suam ab illo: vt ibidem habetur. ¶ Duodecimum exemplū est
 in Petro, qui præ ceteris præsumpsit, dicens: & si omnes scan-
 dalizati fuerint in te, ego non scandalizabor. Vt legitur Mat-
 thei 26. Et vilis ceteris cecidit: eū ad vocem ancillæ negauit,
 vt legitur eodem capitulo. ¶ Ad ostensionem autem huius odij
 valere potest illud Psal. Oculos superborum humiliabis, & il-
 lud, Dominus cōcideret ceruices peccatorum. Porius dicit cerui-
 ces, quam manus & pedes: quia in ceruice perpenditur speciali-
 ter superbia. Ad idē valet quod legitur Num. 15. Anima quæ per
 superbiam aliquid cōmiserit, siue ciuis ille sit, siue peregrinus,
 quoniam aduersus dominum rebellis fuit, peribit de populo
 suo. Vnde Dominus peccatū per superbiā cōmissum, tanquam

valde exosum morte punit: alia verò peccata per oblationem præcipit expiari.

¶ *De diuinitate huius odij.*

O D I V M verò illud quod est Dei ad superbiam, quasi inueneratum est. Incepit enim quā citò superbia incepit. Vnde Iudith 9. Superbi vero ab initio non placuerunt tibi: sed humilia & mansuetorum placuit tibi deprecatio. Causa vero huius odij in magna parte patere potest per ea quæ dicta sunt prius, ubi ostensum est qualiter se habeat superbia ad Deum.

¶ *De causis quare superbia ita exosa sit Deo.*

P O T E S T tamen adhuc idem ostēdi aliis rationibus. Vnde notandū est q̄ peccatū superbiæ ideo est ira exosum Deo, quæ ex hæredat inquantū in se est. Dominiū autē quod habet Deus in creaturis, vsurpat superbus sibi. Præter hæc non erubescit superbus de peccato suo. Impudētia verò peccatoris multū Deo displicet. Vnde Bern. Quantū displicet Deo impudētia peccatoris, tantū placet Deo erubescētia pœnitētis. Itē alij peccatores ex peccatis suis humiliātur, superbus verò nō, quare multū displicet Deo. Vnde Aug. Nihil aliud adeò Deo displicet, sicut ceruix erecta post peccatū. Superbus etiā Deū multū contēnit quia vanitates ei proponit. Itē maximū peccatū est superbia. Sic enim vocatur in Psal. ubi dicitur. Et emūdabor à delicto maximo. & Iob 30. ubi sic legitur: Si osculatus sum manū meā, quod est iniquitas maxima. Præterea homo multa habet dehortatū à superbia: & ideo magis displicet Deo superbia in homine, quantū ad hęc cōditionē, quā in diabolo. Quis enim nesciat tolerabiliore esse superbiā in diuite, quā in paupere? Homo quā pauper creatura est respectu angeli. Vnde Eccl. 25. Tres species odiuit anima mea, & aggrauor valde eorū animæ. Pauperem superbū, mendacē diuitē, & senē fatuū & insensatū. Pauper homo est ex parte corporis, imò & pauperrimus. Oportet enim eū mendicare victū & vestitū à cæteris creaturis. Quis iuxta verbum Aug. mandatū euangelicū implens, de duabus tunicis dat vnam nō habet? etiā ab herbis medicat vestimentū suum homo, vt patet in vestibus lineis: vnde multū displicet Deo, si homo ex parte corporis ex quo ita pauper, superbiat. Diues potest hic dici spiritus mendax, cuius mendaciū multū displicet Deo: vt cum dicit à corpore vincī, nec posse cōtinere: eū tamen Dñs melius sciat potestare eius qui ei corpus subdidit, & continentiam ei præcepit. Senex fatuus & insensatus est mūdus iste, qui quāto amplius senescit, magis diligit vanitates & puerilitates.

& ma

& magis decipitur mendaciis rerū temporalium, licet infinitis vicibus mendacia eorum expertus sit. Quasi cōtra naturam videtur esse peccatū superbiæ in homine, præcipuè ex patre corporis. vnde Ecclesia. 10. Non est creata in hominibus superbia. Hier. Quomodo superbiat qui semper secum sententiam portat. Mirum est quomodo homo superbit: cū cor suū quod est nobilissimum membrum eius, super stercore iaceat: & licet in homine superbia multū displiceat, præcipuè tamē in Christianis, qui in ipso ingressu Christianæ religionis abrenūntiant specialiter superbiæ, cū dicunt: Abrenuntio satanæ, & omnibus pompis eius. Præuidebat Spiritus sanctus, quod multi Christiani qui altis peccatis renūntiant, pompā superbiæ retinere vellēt: ideo ordinavit vt specialiter profiterētur hāc abrenuntiationē. Prætereā Dñs ecclesiæ Christus seruus esse hominum voluit. Humiliauit enim se vsq; ad ablutionē pedū. vnde in nullo Christiano locus superbiæ relinqui debet. Inordinatū verò valde est quod seruus vésit esse Dñs, cū Dominus efficiatur seruus. Ioā. 13. Si ergo laui pedes vestros Dominus & magister, & vos debetis alter alterius lauare pedes. & Mat. 16. Non est discipulus super magistrū, nec seruus super dominū suū. Vnde qui primus est in ecclesia, scilicet dominus Papa seruum seruorū se vocat: & propter hanc & multa alia habet Deus speciale odium cōtra superbiā præcipuè in Christianis. vide in principio huius capituli.

¶ De abominatione superbiæ.

SEQUIRUR de abominatione superbiæ De qua Prouer. 16. Abominatio Domini est omnis arrogans. & Luc. 15. Quod altū est hominibus abominatio est apud Deum.

Quod superbia hominem inflat, infelicem reddat, arefaciat, & bona eius consumat.

CAP. VII.

SEQUITUR videre quomodo se habeat superbia ad propriū subiectū. Vnde notādū est quod superbia inflat hominē. De qua inflatione legitur Sap. 4. Dirūpat Dñs illos inflatos. Et Apосто. 1. ad Cor. 8. Sciētia inflat, charitas autē ædificat. ¶ Reddit etiā hominē valde infelicē. Cōsistit autē infelicitas supbi in his octo. Primo de bono semine prauā messem colligit: quod semē melius est quā gratia Dei? Ex hoc semine oritur ei vitiū superbiæ. Ipse colligit de vite spinas, & de tribulis ficus. Supbia est quasi monstrū, quod quandoq; ex suo cōtrario nascitur. Nūquid non monstruosum esset, si ex muliere bufo nasceretur? Sic monstruosum est quod ex aliqua gratia à Deo data homo supbus efficitur. ¶ Secūdo bona ei mala sūt: & sicut de viro iusto legitur, quod nox si